

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 20. helmikuuta 2023
(OR. en)

5220/23

COHOM 8
COPS 11
CONUN 6
COASI 1
MAMA 7
COEST 11
COAFR 5
DEVGEN 5
CFSP/PESC 31

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	20. helmikuuta 2023
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2023

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä neuvoston 3932. istunnossa 20. helmikuuta 2023 hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2023.

Neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2023

1. Vuonna 2023 tulee kuluneeksi **75 vuotta ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen antamisesta**. EU vahvistaa sitoutuneensa yksiselitteisesti kunnioittamaan, suojelemaan ja toteuttamaan kaikkia ihmisoikeuksia ja puolustamaan niiden yleismaailmallisuutta. EU antaa yhtenäisenä vankkumattoman tukensa YK:n ihmisoikeusjärjestelmälle ja vaalii, puolustaa ja edistää edelleen aktiivisesti kaikkia ihmisoikeuksia yhtenä ulkoisen toimintansa prioriteeteista. EU kannattaa vahvaa ja tehokasta YK:ta, joka kykenee vastaamaan 2000-luvun haasteisiin, tukee YK:n pääsihteerin ”Our Common Agenda” -raporttia ja kehottaa huolehtimaan YK:n ihmisoikeusjärjestelmän riittävästä rahoituksesta. EU vahvistaa 30 vuotta sitten hyväksytyn Wienin julistuksen ja toimintaohjelman hengessä, että ihmisoikeudet – olivatpa ne sitten kansalaisoikeuksia, kulttuurisia, taloudellisia, poliittisia tai sosiaalisia oikeuksia –ovat **yleismaailmallisia, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiinsa liittyviä**. EU kehottaa edelleen kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä muiden ihmisoikeussopimusten laajaan ratifiointiin ja täytäntöönpanoon.
2. EU on tyytyväinen uuden **YK:n ihmisoikeusvaltuutetun** nimittämiseen, tukee vakaasti hänen toimeksiantoaan ja kehottaa kaikkia valtioita kunnioittamaan hänen riippumattomuuttaan ja tekemään täysimääräistä yhteistyötä ihmisoikeusvaltuutetun ja hänen toimistonsa kanssa varmistaen samalla riittävän rahoituksen. EU korostaa YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston paikalla tekemän työn merkitystä, kun se auttaa valtioita vahvistamaan kansallista ihmisoikeuskehystään. EU kehottaa kaikkia valtioita osallistumaan täysipainoisesti ihmisoikeusjärjestelmään, mukaan lukien ihmisoikeusneuvosto, erityismenettelyt ja muut sekä aihe- että maakohtaiset toimeksiantojen haltijat, sopimuselimet ja yleinen määräaikaisarviointi.

3. EU jatkaa **yhteistyötä kaikkien maailman alueiden kanssa ja** sitoutuu vilpittömässä mielessä parantamaan ihmisoikeustilannetta, ehkäisemään ja lopettamaan ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset sekä saattamaan niihin syyllistyneet vastuuseen. EU sitoutuu tekemään yhteistyötä YK:n jäsenten kanssa korostaakseen, että ihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa selviytymiskykyisiä, osallistavia ja demokraattisia yhteiskuntia. Näin EU pyrkii varmistamaan, että YK:n ihmisoikeusfoorumit noudattavat kattavaa aihekohtaista asialistaa ja jatkavat vakavimpien ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten käsittelyä riippumatta siitä, missä ja kenen toimesta ne ovat tapahtuneet. EU käyttää kaikkia käytössään olevia välineitä, myös EU:n maailmanlaajuisia ihmisoikeuspakotejärjestelmää, saadakseen aikaan muutoksia ja parantaakseen ihmisoikeustilannetta koko maailmassa.
4. EU aikoo toistuvasti kehottaa kaikkia maailman valtioita varmistamaan **demokraattisten instituutioiden** asianmukaisen toiminnan, vaalimaan oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteita sekä oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja torjumaan rankaisemattomuutta. EU sitoutuu vastedeskin edistämään ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten uhrien oikeussuojan saatavuutta ja tehokkaita oikeussuojakeinoja. **Vastuuvollisuuden** toteuttamiseksi EU vaatii tai kannattaa muiden esittämiä vaatimuksia siitä, että tutkitaan riippumattomasti ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset, myös ne, jotka saattavat olla kansainvälisiä rikoksia. EU aikoo edelleen edistää Rooman perussäännön yleismaailmallisuutta sen 25-vuotisjuhlavuonna ja antaa poliittista ja taloudellista tukea Kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC). Se on edelleen sitoutunut saattamaan vakavimpiin kansainvälisiin rikoksiin syyllistyneet oikeuden eteen kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

5. EU aikoo tänä vuonna aiempien vuosien tapaan tuomita **ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset riippumatta siitä, missä niitä tapahtuu, ja katsoo, että YK:n yleiskokouksen kolmas komitea ja ihmisoikeusneuvosto ovat asianmukaisia foorumeja näiden tilanteiden käsittelemiseksi**. EU tukee asiaankuuluvia aloitteita, joiden tulisi olla ihmisoikeusneuvoston tai kolmannen komitean asialistalla. EU ottaa vastedeskin johtavan roolin Afganistania, Burundia, Eritreaa, Korean demokraattista kansantasavaltaa, Myanmaria/Burmaa, Valko-Venäjää sekä Etiopiaa koskevissa aloitteissa. Viimeksi mainittua se kannustaa lisätoimiin sovinnon, vastuuvollisuuden ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyjen edistämiseksi. EU seuraa tiiviisti Etelä-Sudania, Georgiaa – mukaan lukien ihmisoikeustilanne Abhasian ja Etelä-Ossetian separatistialueilla Georgiassa –, Irania, Kambodžaa, Keski-Afrikan tasavaltaa, Kongon demokraattista tasavaltaa, Libyaa, Malia, Nicaraguaa, miehitettyjä palestiinalaisalueita, Somaliaa, Sri Lankaa, Sudania, Syyriaa ja Venezuelaa koskevia aloitteita sekä tarvittaessa muita maakohtaisia aloitteita. EU osallistuu aktiivisesti interaktiivisiin vuoropuheluihin erityismenettelyjen toimeksiannon haltijoiden kanssa ja käy yleisiä keskusteluja, joissa kiinnitetään huomiota muun muassa Venäjän federaation ja Kiinan kriittisiin ihmisoikeustilanteisiin.

6. EU tuomitsee edelleen erittäin jyrkästi Venäjän ilman edeltävää provokaatiota toteuttaman ja perusteettoman hyökkäyssodan **Ukrainaa** vastaan sekä kaikki Venäjän sotilaallisesta hyökkäyksestä aiheutuvat ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset, myös seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan. EU ilmaisee tyytyväisyytensä ja kannustaa lisäämään toimia, joilla pyritään varmistamaan täysi vastuuvollisuus sotarikoksista ja muista kaikkein vakavimmista rikoksista Venäjän Ukrainaa vastaan käymässä hyökkäyssodassa, mukaan lukien keinot varmistaa vastuuvollisuus hyökkäysrikoksesta. EU korostaa tukevansa Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjän suorittamia tutkintoja ja ihmisoikeusneuvoston Ukrainaa käsittelevälle kansainväliselle tutkintakomissiolle antaman toimeksiannon uusimista. EU vaatii Venäjää noudattamaan kaikkia kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, lopettamaan hyökkäyksensä välittömästi ja ehdoitta sekä kunnioittamaan täysin Ukrainan suvereniteettia, itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä. EU myös kehottaa edelleen Valko-Venäjän viranomaisia lopettamaan Venäjän hyökkäyssodan avustamisen. EU seuraa edelleen tiiviisti tilannetta Venäjän federaatioon laittomasti liitetyillä Ukrainan alueilla, mukaan lukien Krimin autonominen tasavalta ja Sevastopolin kaupunki, ja tukee tähän liittyviä aloitteita.

7. **Afganistanin** ihmisoikeuskriisi pahenee edelleen erityisesti naisten, tyttöjen sekä etnisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin ja ryhmiin kuuluvien henkilöiden sekä hltbi-henkilöiden osalta, sillä heidän ihmisoikeutensa kielletään järjestelmällisesti. EU tuomitsee ruumiillisen rankaisemisen ja kuolemantuomioiden palauttamisen sekä sen, että afganistanilaisilta naisilta ja tytöiltä on evätty oikeus koulutukseen ja heidän osallistumistaan julkiseen ja yhteiskunnalliseen elämään on rajoitettu vakavasti, mukaan lukien kielto työskennellä kansalaisjärjestöjen kanssa. EU tukee Afganistanin ihmisoikeustilannetta käsittelevän erityisraportoinnin toimeksiantoa ja korostaa edelleen, että taleban on vastuussa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien noudattamisen varmistamisesta. EU ilmaisee jatkossakin tukensa **Myanmarin/Burman** koko kansalle, myös rohingoille ja muille vähemmistöille, ja vaatii Myanmarin sotilashallintoa lopettamaan kaikenlaisen väkivallan koko maassa. Se vaatii myös vapauttamaan ehdoita ja välittömästi kaikki mielivaltaisesti pidätetyt, erityisesti vuoden 2021 sotilasvallankaappauksen seurauksena pidätetyt, ja jatkamaan demokratiaprosessia osallistamalla siihen kaikki sidosryhmät. Tässä yhteydessä EU toistaa, että kaikkiin maassa tapahtuneisiin ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneet on saatettava vastuuseen, ja tukee edelleen Myanmaria koskevan riippumattoman tutkintamekanismin työtä ja kehottaa kaikkia maita tekemään yhteistyötä sen kanssa. EU kehottaa **Iranin** viranomaisia kunnioittamaan ihmisoikeuksia, myös naisten ja tyttöjen oikeuksia, mielipiteen- ja sananvapautta, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen. Se aikoo myös vaatia maata lopettamaan mielenosoitusten tukahduttamisen, vapauttamaan kaikki ilman väkivaltaa mieltään osoittaneet ja tarjoamaan kaikille pidätetyille oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin. EU toistaa vastustavansa järkähtämättä kuolemantuomiota, tuomitsee viimeaikaiset kuolemanrangaistukset, jotka on pantu täytäntöön Iranin meneillään olevien mielenosoitusten yhteydessä, ja vaatii Iranin hallitusta lopettamaan teloitukset sekä toimimaan täydessä yhteistyössä ihmisoikeusneuvoston perustaman riippumattoman tiedonhankintavaltuuskunnan kanssa. EU seuraa jatkossakin järjestelmällisiä kansallisia tukahduttamistoimia, joita **Venäjän federaatiossa** ja **Valko-Venäjällä** kohdistetaan kansalaisyhteiskuntaan, ihmisoikeuspuolustajiin, kriittisiin ääniin, riippumattomiin tiedotusvälineisiin sekä vähemmistöryhmiin, kansalliset vähemmistöt mukaan lukien, ja muihin leimattuihin ryhmiin kuuluviin ihmisiin, tuomitsee kyseiset toimet ja vaatii näiden maiden viranomaisia kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia. EU vaatii Valko-Venäjää vapauttamaan kaikki poliittiset vangit välittömästi ja ehdoita ja palauttamaan heidän maineensa. EU kehottaa Valko-Venäjää tekemään täyttä yhteistyötä ihmisoikeuksien kansainvälisten ja alueellisten valvontamekanismien kanssa. EU kehottaa Venäjän

federaatiota tekemään täyttä yhteistyötä kaikissa Venäjän federaation ihmisoikeustilannetta koskevissa erityismenettelyissä. EU toistaa olevansa vakavasti huolissaan ihmisoikeustilanteesta **Kiinassa**, muun muassa Tiibetin autonomisella alueella, Sisä-Mongolian autonomisella alueella, Hongkongissa ja Xinjiangin uiguurien autonomisella alueella, ja viittaa ihmisoikeusvaltuutetun Xinjiangin ihmisoikeustilanteesta laatiman riippumattoman raportin suosituksiin. EU kiinnittää erityistä huomiota ihmisoikeuksien täysimääräiseen toteutumiseen ja perusvapauksien, erityisesti sananvapauden, yhdistymisvapauden, rauhanomaisen kokoontumisenvapauden ja uskonnon- ja vakaumuksenvapauden käyttämiseen sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien suojeluun, kulttuuri-identiteetin säilyttämiseen ja pakkotyön lakkauttamiseen. Lisäksi se seuraa jatkossakin huolta aiheuttavaa yksittäisten ihmisoikeuspuolustajien tilannetta. EU vaatii Kiinan hallitusta ja Hongkongin viranomaisia kunnioittamaan jälleen täysimääräisesti oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksia. EU kehottaa kaikkia **Syyrian** konfliktin osapuolia, erityisesti maan hallintoa ja sen liittolaisia, lopettamaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset ja ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset ja toistaa, että kestävä rauha voidaan saavuttaa ainoastaan sopimalla YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2254 mukaisesta osallistavasta poliittisesta ratkaisusta. EU pitää myönteisenä YK:n pääsihteerin raporttia, jossa suositellaan Syyrian kadonneita henkilöitä käsittelevän uuden kansainvälisen elimen perustamista, ja aikoo suhtautua myönteisesti tällaista mekanismia tukeviin ehdotuksiin. Lisäksi **Turkin**, joka on EU:n ehdokasmaa ja Euroopan neuvoston pitkäaikainen jäsen, odotetaan noudattavan omia sitoumuksiaan.

8. Ihmisoikeuksien puolustajista annetun julistuksen 25. vuosipäivän yhteydessä EU aikoo tehostaa toimiaan ihmisoikeuspuolustajien tukemiseksi ja tehdä tiivistä yhteistyötä YK:n foorumeilla **kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuspuolustajien** kanssa näiden laajimmassa mahdollisessa merkityksessä, naisjohtoiset ja nuorisajohtoiset järjestöt mukaan lukien. EU puolustaa ja edistää jatkossakin kansalaisyhteiskunnan täyttä ja merkityksellistä osallistumista kaikkiin YK:n foorumeihin. EU tuomitsee jyrkästi kaikenlaiset niihin ihmisoikeuspuolustajiin ja kansalaisjärjestöihin kohdistetut kostotoimet, jotka tekevät, pyrkivät tekemään tai ovat tehneet yhteistyötä YK:n järjestelmän kanssa. Tältä osin EU tukee edelleen ihmisoikeuksista vastaavan YK:n apulaispääsihteerin työtä. EU ottaa johtoaseman kansalaisyhteiskunnalle ja ihmisoikeuspuolustajille, myös maanpaossa toimiville, turvallisen ja suotuisan toimintaympäristön edistämisessä ja tuomitsee jatkossakin kaikki näihin kohdistuvat uhkaukset ja hyökkäykset. Se kiinnittää erityistä huomiota ihmisoikeuspuolustajiin kohdistuviin uusiin uhkiin, kuten laittomaan verkkovalvontaan ja rajatylittäviin tukahduttamistoimiin. EU kiinnittää erityisesti huomiota riskeihin, joita kohdistuu usein syrjinnästä, väkivallasta ja häirinnästä niin verkossa kuin sen ulkopuolella kärsiviin ihmisoikeuspuolustajien ryhmiin, erityisesti naispuolisiin ihmisoikeuspuolustajiin, ympäristön ja maanomistusoikeuksien puolesta toimiviin ja alkuperäiskansojen ihmisoikeuksien puolustajiin, hlti-henkilöiden oikeuksien puolustajiin sekä työntekijöiden oikeuksia puolustaviin henkilöihin. EU vastustaa myös kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia kaventavia oikeudellisia ja hallinnollisia toimenpiteitä, kuten kansalaisjärjestöjen rekisteröinnin estämistä, varojen saatavuuden rajoittamista, työläitä taustaselvityksiä ja raskaita raportointivaatimuksia. EU toimii tiiviissä yhteistyössä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun ja erityismenettelyjen kanssa sen varmistamiseksi, että kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuspuolustajien ääni saadaan kuuluville.

9. EU edistää ja suojelee edelleen **mielipiteen- ja sananvapautta** verkossa ja sen ulkopuolella **sekä tiedotusvälineiden vapautta** ja tuomitsee jatkossakin toimittajiin, bloggaajiin ja muihin media-alan työntekijöihin kohdistuvan häirinnän, uhkaukset ja hyökkäykset. Se lisää tukeaan moniarvoisille ja riippumattomille tiedotusvälineille ja muistuttaa valtioiden velvollisuudesta varmistaa, että niiden tiedotusalan kansallisessa lainsäädännössä sekä politiikka- ja muissa toiminna noudatetaan ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta. EU varoittaa jatkossakin valtion valvonnan lisääntymisestä verkkoympäristössä ja suojelee demokraattisia prosesseja sekä varmistaa ihmisoikeusperustaisen ja koko yhteiskunnan kattavan toimintatavan ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja disinformaation ennakoidussa torjunnassa. EU lisää myös toimiaan **akateemisen vapauden** vaalimiseksi. EU suojelee ja edistää edelleen **kokoontumis- ja yhdistymisvapautta** ja tuomitsee rauhanomaisiin mielenosoittajiin kohdistetun pelottelun, uhkailun ja väkivallan.
10. EU on edelleen sitoutunut **uskonnon- ja vakaumuksenvapauden** edistämiseen ja suojelemiseen kaikkialla maailmassa. Se tuomitsee kehen tahansa kohdistuvan tai kenen tahansa harjoittaman uskontoon tai vakaumukseen perustuvan syrjinnän, suvaitsemattomuuden, väkivallan ja vainon. EU edistää ja suojelee jokaisen oikeutta uskontoon tai vakaumukseen ja oikeutta tunnustaa uskontoaan tai vakaumustaan taikka vaihtaa sitä, ja se tuomitsee uskosta luopumisen kriminalisoinnin ja jumalanpilkkalakien väärinkäytön. EU tukee edelleen uskontojen välistä vuoropuhelua tehokkaana ihmisoikeuksien edistämisen välineenä. EU toimii aktiivisessa yhteistyössä uskonnon- ja vakaumuksenvapautta käsittelevän erityisraportoijan kanssa ja tukee hänen toimeksiantoaan.

11. EU tuomitsee edelleen **kidutuksen** ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen käytön kaikkialla maailmassa. EU vastustaa mielivaltaisia pidätyksiä ja vangitsemisia ja tukee yhä vankiloiden ja muiden säilöönottopaikkojen riippumatonta valvontaa, vankilaolojen parantamista ja vapautensa menettäneiden henkilöiden kohtelua kansainvälisten velvoitteiden ja normien mukaisesti. EU toistaa kehotuksensa kidutuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan laajamittaisesta ratifioinnista ja tehokkaasta täytäntöönpanosta. EU jatkaa kidutusvälineiden kaupan vastaisen allianssin edistämistä ja tarkastelee lisätoimia kuolemanrangaistukseen ja kidutukseen käytettävien tavaroiden kaupan kieltämiseksi osana pyrkimyksiään poistaa kidutus maailmanlaajuisesti. EU vastustaa edelleen voimakkaasti **kuolemanrangaistusta** kaikissa olosuhteissa ja edistää kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen toisen valinnaisen pöytäkirjan mahdollisimman laajaa ratifiointia. EU kehottaa kaikkia maita, joissa kuolemanrangaistusta yhä käytetään, poistamaan sen tai pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön moratorion ensimmäisenä askeleena kohti kuolemanrangaistuksen poistamista. EU kannustaa valtioita, joissa on käytössä moratorio, poistamaan kuolemanrangaistuksen lainsäädännöstään.
12. EU kehottaa edelleen kaikkia valtioita noudattamaan ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja myöntämään YK:n ja ihmisoikeuksien valvontamekanismeille pääsyn alueilleen ehdoitta ja esteettä. EU kehottaa edelleen kaikkia aseellisten konfliktien osapuolia noudattamaan **kansainvälistä humanitaarista oikeutta** ja varmistamaan, että humanitaarista apua päästään toimittamaan kattavasti, turvallisesti, viipymättä ja esteettömästi sen tarpeessa olevalle väestölle maiden kaikissa osissa. EU kehottaa edelleen aseellisten konfliktien osapuolia toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet siviilien ja siviilikohdeiden suojelemiseksi. EU tukee edelleen ihmisoikeuksien vahvempaa sisällyttämistä YK:n rauhaa ja turvallisuutta koskeviin toimiin. Siviilien suojelemiseksi ja periaatteellisten humanitaaristen toimien edistämiseksi paremmin EU aikoo myös tukea kumppaneitaan ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista koskevien vankkojen puitteiden käyttöönotossa ja toteuttamisessa.

13. EU vahvistaa olevansa lujasti sitoutunut kunnioittamaan, suojelemaan ja toteuttamaan sekä edistämään kaikkia **taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia** (TSS-oikeudet), mukaan lukien muun muassa oikeus koulutukseen, ruokaan, veteen ja sanitaatioon, terveyteen, asianmukaiseen asuntoon ja ihmisarvoiseen työhön, sekä tukee asiaankuuluvia aloitteita tässä yhteydessä. EU aikoo toimia TSS-oikeuksien suhteen ennakoivasti kaikissa aloitteissaan. Se kiinnittää jatkossakin erityistä huomiota elintarviketurvakriisin ihmisoikeusnäkökohtiin. EU edistää jatkossakin oikeutta **koulutukseen**, myös ihmisoikeuskasvatukseen ja elinikäiseen oppimiseen, **digitaalistrategian** läpileikkaavuutta, sosiaalista ja digitaalista osallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien naisten voimaannuttamista, sekä syrjimättömyyttä. EU aikoo edelleen edistää kulttuuriperinnön suojelemisen ihmisoikeusnäkökohtia.
14. EU edistää aktiivisesti yleismaailmallisia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, oikeusvaltioperiaatetta ja demokratian periaatteita **digitaalisessa ympäristössä**. EU edistää ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa uusiin digitaaliteknologioihin, myös tekoälyyn. EU toimii edelleen aktiivisesti YK:n foorumeilla kiinnittääkseen huomion siihen, millaisia mahdollisuuksia uudet ja kehitteillä olevat digitaaliteknologiat tarjoavat ja miten ne vaikuttavat ihmisoikeuksiin. EU jatkaa YK:n pääsihteerin digitaalisen yhteistyön etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa koskevaa yhteistyötä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun ja muiden kumppanien kanssa, mukaan lukien teknologia-asioiden erityislähtetilään toimisto, ja Global Digital Compact -sopimuksen kehittämistä. EU ajaa avointa, vapaata, yhteentoimivaa, luotettavaa ja turvallista internetiä ja kiinnittää edelleen huomiota internetin sulkemisten, verkkosensuurin ja laittoman verkkovalvonnan vaikutuksiin. EU aikoo edelleen vaatia verkossa tapahtuvan kansalaistoiminnan suojelua, tehostaa tietosuojaa sekä torjua disinformaatiota ja kyberrikollisuutta.

15. EU tukee edelleen toimenpiteitä, joilla puututaan niihin vaikutuksiin, joita **ilmastonmuutoksella, biologisen monimuotoisuuden köyhtymisellä ja ympäristön tilan heikentymisellä** on ihmisoikeuksien täysimääräiseen toteutumiseen. EU edistää ympäristöalan ja alkuperäiskansojen ihmisoikeuksien puolustajien merkittävää roolia tässä yhteydessä. EU aikoo osallistua aktiivisesti keskusteluihin, joilla edistetään ihmisoikeutta puhtaaseen, terveelliseen ja kestävään ympäristöön, sekä edistää osallisuutta ja syrjimättömyyttä. EU aikoo osallistua aktiivisesti YK:n päätöslauselmiin, jotka koskevat ihmisoikeuksien sekä ilmaston ja ympäristön välistä yhteyttä, ottaen huomioon myös COP27-kokouksen tulokset. EU korostaa, että ympäristöasioissa on tärkeää varmistaa tiedonsaanti, yleisön ottaminen mukaan päätöksentekoon sekä oikeussuojan saatavuus.
16. EU toistaa uudelleen kantansa siitä, että kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräinen toteutuminen kaikkien osalta on osallistavan ja kestävä kehityksen ennakoedellytys. Tässä hengessä EU jatkaa YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanon edistämistä soveltamalla kehitysyhteistyöhön ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa. Sillä tuetaan tätä aihetta koskevan EU:n yhteisen kannan mukaisesti **oikeutta kehitykseen**. Kyseinen oikeus perustuu siihen, että kaikki ihmisoikeudet ovat luonteeltaan yleismaailmallisia, jakamattomia, toisiinsa liittyviä, toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia, ja että yksilöt ovat kehitysprosessin keskeisiä toimijoita, liikkeellepanijoita ja hyödynsaajia. Osana oikeutta kehitykseen koskevan oikeudellisesti sitovan välineen laatimisprosessia EU aikoo toimia rakentavalla tavalla rajoittamatta lopullista kantaansa sellaisen oikeutta kehitykseen koskevan tarkistetun yleissopimusehdotuksen laatimiseksi, jossa noudatetaan täysimääräisesti kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja.

17. Kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti EU edistää ja vahvistaa tarmokkaasti kansainvälisiä ponnisteluja, joilla pyritään **sukupuolten tasa-arvoon**, kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen ja täysimääräiseen toteutumiseen kaikkien naisten ja tyttöjen osalta sekä naisten ja tyttöjen voimaannuttamiseen, myös valtavirtaistamalla sukupuolten tasa-arvoa maa- ja aihekohtaisissa yhteyksissä. EU edistää jatkossakin sukupuolinäkökulman huomioon ottamista rauhaa ja turvallisuutta koskevien aloitteiden puitteissa, myös naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ja tulevien päätöslauselmien täytäntöönpanossa. EU hyödyntää jokaisen tilaisuuden kaikilla asiaankuuluvilla foorumeilla, myös YK:n naisten asemaa käsittelevässä toimikunnassa ja väestö- ja kehitystoimikunnassa, vahvistaakseen uudelleen ja toteuttaakseen nämä sitoumukset. EU korostaa, että on noudatettava päämäärätietoista ja muutosvoimaista lähestymistapaa sukupuolten epätasa-arvon sekä sukupuoleen perustuvan syrjinnän ja naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan perimmäisiin syihin ja niihin liittyviin riskitekijöihin puuttumiseksi. EU asettaa edelleen toimiansa keskiöön kaikenlaisen, verkossa tapahtuvan tai verkon ulkopuolisen **seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan**, mukaan lukien perheväkivalta ja parisuhdeväkivalta, lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen, naisten sukuelinten silpomisen ja muiden naisiin ja tyttöihin kohdistuvien haitallisten käytäntöjen ehkäisemisen ja poistamisen. EU edistää sitä, että seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseen, sukupuolten eriarvoisuuden poistamiseen, syrjivien lakien ja sosiaalisten normien käsittelyyn ja sukupuolistereotyyppien torjumiseen pyritään kautta koko yhteiskunnan ottamaan mukaan miehet ja pojat liittolaisina ja sukupuolten tasa-arvosta hyötyjinä. Neuvosto palauttaa mieleen sitoumuksensa tukea naisten ja nuorten yhdenvertaista, täysimääräistä, tosiasiallista ja merkityksellistä osallistumista kaikessa moninaisuudessaan, myös kaikilla julkisen ja poliittisen elämän alueilla, ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2020–2024 mukaisesti.

18. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä **seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin**. Edellä esitetty huomioon ottaen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi EU korostaa, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuuhintaista, laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.
19. EU vastustaa edelleen jyrkästi kaikenlaista **syrjintää**, mukaan lukien sukupuoleen, rotuun, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, vammaisuuteen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää, ja lisää toimia sen torjumiseksi kiinnittäen erityishuomiota syrjinnän moninkertaisiin ja risteäviin muotoihin. EU toistaa olevansa sitoutunut tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen sekä kaikkien ihmisten oikeuteen nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista sekä muun muassa nuorten, tyttöjen ja naisten, vammaisten ja hlti-henkilöiden osallistumiseen, sekä heikossa, haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa olevien henkilöiden, erityisesti lasten, suojeluun. EU aikoo toimia johdonmukaisesti ja rakentavasti niiden YK:n toimeksiantojen pohjalta, jotka keskittyvät väkivallan ja kaikenlaisen syrjinnän torjuntaan, ja antaa edelleen voimakasta tukea YK:n työlle tässä asiassa.

20. EU tukee edelleen tarmokkaasti **lapsen oikeuksia**. Tämä sitoumus on jatkossakin keskeinen osa EU:n pyrkimyksiä ehkäistä kaikenlaista lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä edistää koulutuksen yleismaailmallista saatavuutta, kiinnittäen erityistä huomiota tyttöjen mahdollisuuteen saada koulutusta. EU kiinnittää jatkossakin erityistä huomiota konflikteissa ja konfliktien jälkeisissä tilanteissa oleviin henkilöihin sekä heikossa, haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa oleviin henkilöihin, mukaan lukien alkuperäiskansojen lapsiin sekä vähemmistöihin, myös kansallisiin ja etnisiin vähemmistöihin, kuuluiin lapsiin sekä vammaisiin lapsiin. EU tukee täysimääräisesti lasten asemaa aseellisissa konflikteissa ja lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevien YK:n pääsihteerin erityisedustajien toimeksiantoja ja tekee niiden osalta aktiivista yhteistyötä. Sen takaamiseksi, että lasten kokemus verkossa toimimisesta on positiivinen ja turvallinen ja että heitä suojellaan vaaroilta, on ehdottoman tärkeää torjua tehokkaasti verkossa tapahtuvaa lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa, kaikenlaista riistoa ja hyväksikäyttöä, kyberkiusaamista ja haitalliselle sisällölle altistumista. EU kehottaa kaikkia kumppaneita, jotka eivät vielä ole näin tehneet, ratifioimaan yleissopimuksen lapsen oikeuksista, ja kannustaa ja tukee sen valinnaisten pöytäkirjojen ratifiointia ja täytäntöönpanoa.
21. EU tehostaa toimia, joilla varmistetaan, että **ikääntyneiden ihmisoikeudet toteutuvat täysimääräisesti**, vahvistetaan pitkäaikaishoitoa ja puututaan sen laatuun, saavutettavuuteen ja kohtuuhintaisuuteen, sekä tukee pyrkimyksiä puuttua ikään perustuvaan syrjintään, jotta voidaan varmistaa ikääntyneiden ihmisarvoinen elämä ja hyvinvointi, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja sukupolvien välinen solidaarisuus. Tämän osalta EU osallistuu aktiivisesti YK:n ikääntymistä käsittelevän avoimen työryhmän työhön.

22. Vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien puolustaminen on ehdottoman tärkeää. EU kehottaa edelleen kaikkia valtioita kunnioittamaan ja suojelemaan **vähemmistöihin** kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksia, sellaisena kuin ne ovat kansallisiin tai etnisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksista annetussa julistuksessa, ja toteuttamaan ne. EU edistää näiden henkilöiden oikeutta osallistua tosiasiallisesti kulttuurielämään sekä uskonnolliseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja julkiseen elämään. EU vastustaa kaikenlaista väkivaltaa tai vihaan yllyttämistä ja vihapuhetta niin verkossa kuin sen ulkopuolella, mutta katsoo, että oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen on säilytettävä täydellisenä. EU jatkaa vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä koskevien kysymysten käsittelyä, kun näiden edustajilla ei ole mahdollisuutta tai on vain rajallinen mahdollisuus puhua puolestaan, myös ihmisoikeusneuvostossa ja muilla asiaankuuluvilla foorumeilla.
23. EU jatkaa **alkuperäiskansojen** oikeuksien edistämistä alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan YK:n julistuksen ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja toimii tältä osin aktiivisesti kaikilla asiaankuuluvilla foorumeilla, joilla keskustellaan alkuperäiskansojen oikeuksista. EU osallistuu edelleen aktiivisesti kaikkiin toimiin, joilla pyritään lisäämään alkuperäiskansojen edustajien ja instituutioiden täysimääräistä, tosiasiallista ja merkityksellistä osallistumista asiaankuuluviin YK:n elimiin, myös ihmisoikeusneuvostoon, niitä koskevat kysymyksissä. EU korostaa olevan tärkeää suojella alkuperäiskansoihin kuuluvia ihmisoikeuspuolustajia ja varmistaa, että he voivat edistää ihmisoikeuksia joutumatta pelkäämään kostotoimia. EU edistää alkuperäiskansoihin kuuluvien naisten täysimääräistä, tosiasiallista ja merkityksellistä osallistumista ja johtajuutta. EU korostaa, miten tärkeää on tarjota alkuperäiskansoihin kuuluville lapsille pääsy omankieliseen ja -kulttuuriseen koulutukseen.

24. EU jatkaa toimia osallistuakseen edelleen rakentavasti kaikkiin **rasismin**, rotusyrjinnän, muukalaisvihan ja niihin liittyvän suvaitsemattomuuden torjumiseen liittyviin aloitteisiin maailmanlaajuisesti ja pitäytyy samalla pitkäaikaisessa kannassaan, joka koskee tarvetta varmistaa kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen yleismaailmallinen ratifiointi ja täysimääräinen ja tehokas täytäntöönpano sekä tarvetta panna täytäntöön Durbanin julistus ja toimintaohjelma sekä tarvittaessa järkeistää ja virtaviivaistaa sen seurantamekanismeja.
25. EU tehostaa toimia ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeusperiaatteiden sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja pakolaisoikeuden noudattamiseksi suhteessa **pakolaisiin, maan sisällä siirtymään joutuneisiin henkilöihin sekä muuttajiin** kiinnittäen erityistä huomiota lapsiin, ikääntyneisiin, naisiin ja muihin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin. EU aikoo vastedeskin tarjota mahdollisuuksia laillisiin muuttoväyliin kansallista toimivaltaa täysimääräisesti kunnioittaen ja kehottaa kaikkia valtioita ehkäisemään ihmiskauppaa ja ihmisten salakuljetusta, suojelemaan uhreja sukupuolinäkökohdat huomioon ottavaa ja lapsisensitiivistä lähestymistapaa noudattaen sekä varmistamaan rikoksenteijöiden tehokkaan syytteeseenpanon. EU tuomitsee edelleen jyrkästi kolmansien maiden harjoittaman, valtion tukeman pakolaisten ja muuttajien välineellistämisen poliittisiin tarkoituksiin ja torjuu tällaisia toimia noudattaen aina ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta täysimääräisesti.

26. **Terrorismi**, väkivaltainen ääriliikehdintä ja järjestäytynyt rikollisuus ovat vakava uhka rauhalle ja turvallisuudelle. EU kehottaa kaikkia valtioita varmistamaan, että terrorismirikosten ja järjestäytyneen rikollisuuden johdosta toteutetuissa toimissa noudatetaan täysin kansainvälistä oikeutta, erityisesti ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta, kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja kansainvälistä pakolaisoikeutta. Terrorismin torjuntaan kuuluu terroritapausten asianmukainen tutkiminen ja niihin liittyvät syytetoimet, joissa noudatetaan ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta täysimääräisesti, uhrien asettaminen etusijalle ja sen varmistaminen, että uhrien oikeuksia suojellaan ja edistetään. EU tukee edelleen sitä, että edistetään naisten aktiivista ja merkityksellistä osallistumista terrorismin ehkäisemiseen ja torjuntaan liittyviin toimiin.
27. EU jatkaa yhteistyötä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun ja **yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia** käsittelevän YK:n työryhmän kanssa edistääkseen yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden maailmanlaajuista täytäntöönpanoa. EU tukee edelleen kansallisten toimintasuunnitelmien hyväksymistä ja kehittää kattavan EU:n kehyksen yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden täytäntöönpanoa varten pohjautuen YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevaan uudistettuun etenemissuunnitelmaan seuraavaa vuosikymmentä varten. EU tehostaa toimintaansa YK:n foorumeilla, osallistuu aktiivisesti YK:n keskusteluihin yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevasta oikeudellisesti sitovasta välineestä ja on valmis tekemään yhteistyötä avoimen hallitustenvälisen työryhmän puheenjohtajan, puheenjohtajan tukiryhmän ja muiden kumppaneiden kanssa, jotta voidaan tutkia tapoja luoda yhteisymmärrykseen perustuva väline, jolla voidaan tehokkaasti parantaa uhrien suojelua ja luoda maailmanlaajuisesti tasapuoliset toimintaedellytykset.